

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 1458/2022
30.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш, Татјане Матковић Стефановић, Јасмине Стаменковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници по тужби тужилаца: 1) „АА” и 2) “ББ” АГ, .../.../... .., чији је заједнички пуномоћник Слободан Марковић, адвокат у ..., против туженог „АЕРОДРОМ НИКОЛА ТЕСЛА“ а.д. Београд – Сурчин, са умешачем на страни туженог „GENERALI OSIGURANJE SRBIJA“ а.д.о. Нови Београд, чији је заједнички пуномоћник Иван Љубисављевић, адвокат у ..., ради накнаде штете, вредност предмета спора 27.300.000,00 динара, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда ЗПж 1397/20 од 23.03.2022. године, у седници већа одржаној дана 30. марта 2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда ЗПж 1397/20 од 23.03.2022. године у делу у коме је потврђена пресуда Привредног суда у Београду ЗП 1729/19 од 04.12.2019. године у ставу I изреке, и у ставу III и IV изреке у односу на тужиоца „АА” ..., као изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија туженог изјављена против пресуде Привредног апелационог суда ЗПж 1397/20 од 23.03.2022. године у делу у коме је потврђена пресуда Привредног суда у Београду ЗП 1729/19 од 04.12.2019. године у ставу I изреке, и у ставу III и IV изреке у односу на тужиоца „АА”

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Привредног апелационог суда ЗПж 1397/20 од 23.03.2022. године у делу у коме је потврђена пресуда Привредног суда у Београду ЗП 1729/19 од 04.12.2019. године у ставу II изреке, и у ставу III и IV изреке у односу на тужиоца “ББ” АГ

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужилаца и туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду ЗП 1729/19 од 04.12.2019. године, у ставу I изреке обавезан је тужени „Аеродром Никола Тесла“ а.д. Београд - Сурчин, да солидарно са „Аеродром кетеринг“ д.о.о. Београд, обавезаним по правноснажној пресуди Привредног суда у Београду П.бр. 6506/15 од 06.09.2018 године у ставу један изреке, првотужиоцу „АА“ ... исплати на име накнаде штете износ од 100.000,00 USD са законском затезном каматом почев од 15.05.2014. године до исплате. У ставу II изреке обавезан је тужени „Аеродром Никола Тесла“ а.д. Београд - Сурчин, да солидарно са „Аеродром кетеринг“ д.о.о. Београд, обавезаним по правноснажној пресуди Привредног суда у Београду П.бр. 6506/15 од 06.09.2018. године у ставу два изреке, друготужиоцу ББ АГ ..., исплати на име регреса износ од 152.865,57 USD са законском затезном каматом почев од 02.06.2014. године до исплате. У ставу III изреке обавезан је тужени „Аеродром Никола Тесла“ а.д. Београд - Сурчин, да солидарно са „Аеродром кетеринг“ д.о.о. Београд, обавезаним по решењу садржаном у ставу четири изреке пресуде Привредног апелационог суда ЗПж 1090/19 од 20.03.2019. године, тужиоцима као солидарним повериоцима на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 2.497.050,00 динара. У ставу IV изреке обавезан је тужени „Аеродром Никола Тесла“ а.д. Београд - Сурчин, да тужиоцима као солидарним повериоцима на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 1.021.850,00 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда ЗПж 1397/20 од 23.03.2022. године одбијене су жалбе тужилаца и туженог, као неосноване и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне другостепене пресуде благовремену ревизију је изјавио тужени, због погрешне примене материјалног права, позивом и на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку у делу који се односи на тужбени захтев тужиоца „АА”

Тужиоци су поднели одговор на ревизију. Тражили су накнаду трошкова поступка по ревизији.

Оцењујући испуњеност услова за дозвољеност ревизије туженог изјављене против другостепене пресуде у делу којим је потврђена првостепена пресуда којом је одлучено о тужбеном захтеву тужиоца „АА” ... и о трошковима поступка у односу на њега, на основу члана 404. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр, 72/2011... 18/2020), Врховни касациони суд је нашао да у овој врсти спора не постоји потреба за уједначавањем судске праксе, разматрањем правних питања од општег интереса, правних питања у интересу равноправности грађана, нити је потребно ново тумачење права, све имајући у виду садржину тражене правне заштите, начин пресуђења и разлоге на којима су засноване нижестепене одлуке. Нижестепеним одлукама одлучено је о захтеву тужиоца да се обавезе тужени да, солидарно са „Аеродром кетеринг“ д.о.о. Београд, накнади првотужиоцу штету, и то на начин и са разлога за које се ревизијом не указује да су у супротности са актуелном судском праксом и правним схватањима исказаним у правноснажним пресудама, нити у пресудама Врховног касационог суда, у погледу квалификације опасне делатности и домена примене објективне одговорности за штету насталу у вези са обављањем такве делатности. Ревидент не указује на супротне правноснажне или ревизијске одлуке у

истој или сличној чињенично правној ситуацији које би биле од значаја за уједначавање судске праксе. Значај делатности коју обавља тужени не даје карактер правног питања од општег интереса оним правним питањима која се постављају у парницама у којима је учесник тужени. Нема потребе за новим тумачењем права о основима за одговорност за накнаду штете. Коначно, ревизијски наводи туженог не представљају правно релевантни основ за изјављивање ревизије из одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, већ тумачење од стране туженог примене релевантних норми поводом захтева о којем је одлучено.

На основу члана 404. став 2. Закона о парничном поступку одлучено је као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао дозвољеност изјављене ревизије у истом делу, применом одредбе члана 410. Закона о парничном поступку и утврдио да ревизија туженог у делу у коме је потврђена првостепена пресуда у ставу I изреке, није дозвољена.

Одредбом члана 485. став 3. Закона о парничном поступку је прописано да ревизија у привредним споровима није дозвољена ако вредност предмета спора побијаног дела правноснажне пресуде не прелази динарску противвредност од 100.000,00 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужбу је поднета дана 30.10.2015. године. Вредност наведеног побијаног дела предмета спора износи 100.000 USD, што према средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе износи 91.040,07 евра.

Како вредност предмета спора наведеног побијаног дела правноснажне пресуде не прелази динарску противвредност од 100.000,00 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе то ревизија у том делу није дозвољена.

На основу изложеног, применом члана 413. Закона о парничном поступку, ревизија туженог је одбачена, као недозвољена, у ставу другом изреке ове одлуке.

Испитујући побијану пресуду у преосталом делу, по одредби члана 408. Закона о парничном поступку Врховни касациони суд је одлучио да ревизија туженог није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредбе парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању на ком су засноване нижестепене пресуде, дана 12.11.2012. године у 5:02 часова возило за доставу хране и пића ваздухопловима, у власништву првобитно друготуженог „Аеродром кетеринг“ д.о.о. Београд, којим је управљао возач ВВ, је ударило у ваздухоплов првотуживоца тако што је рукохват платформе за утовар на возилу кетеринга (платформа у спуштеном положају) пробио оплату ваздухоплова у дужини од 70 цм испод сервисних врата ваздухоплова. Лет је отказан и на лице места изашли су Дирекција полиције МУП РС, Директорат цивилног ваздухопловства РС и аеродромске власти. Возач кетеринга је подвргнут алко тестирању, констатовано је 0 промила алкохола у организму. Штета је процењена на

износ од 252.865,57 USD, а према налазу и мишљењу комисије вештака машинског факултета о економски оправданим трошковима у вези са отклањањем штете, према фактурама у списима предмета. Друготужилац је као осигуравач првотужиоца исплатио првотужиоцу износ од 152.865,51 USD, док је преостали износ од 100.000 USD сносио првотужилац, јер је полисом уговорена франшиза у фиксном износу од 100.000 USD. За предметно кетеринг возило постоји картон техничке исправности од 09.11.2012. године издат од стране радионице одржавања аеродромске опреме Аеродрома. На захтев „Аеродром кетеринга“ д.о.о. Београд, дана 13.11.2012. године радионица Тесла је урадила контролу кочница и верификовала да је предметно возило исправно. „Аеродром кетеринг“ д.о.о. Београд је овде туженом упутио допис којим га обавештава да је утврђено да је узрок незгоде погрешно управљање лифт платформом од стране возача ВВ, односно његово очигледно несавесно и немарно поступање, а не неисправност кочионог система на који начин се ово лице бранило од одговорности. Тужени је одговорио на допис обавештавајући да је увидом у снимак надзора платформе у време када се инцидент догодио установљено неслагање чињеница у вези инцидента, с обзиром да се на видео снимку коју су прегледали запослени Делатност безбедности аеродрома Никола Тесла, јасно види да су стоп светла на возилу била активирана док је возило прилазило ваздухоплову, у тренутку удара у ваздухоплов, као и након удара у ваздухоплов, те да су тек након удара у ваздухоплов стоп светла деактивирана. Из изјаве Браћа Црномарковић д.о.о. о техничком прегледу предметног кетеринг возила од 15.03.2013. године утврђено је да кочнице на другој осовини уопште не функционишу (ножне), док је из изјаве о техничком прегледу предметног кетеринг возила од 16.03.2013. године, утврђено да је приликом поновног прегледа кочница, извршеног након поправке, установљено нормално функционисање кочница на другој осовини. Такође, из потврде „Гранкомерц“ д.о.о. од 16.03.2013. године дате „Аеродром Кетерингу“ д.о.о. Београд, утврђено је да је установљено да задње кочнице нису у функцији, а што потврђује контрола кочница са техничког прегледа од 15.03.2013.године, те да су установили да недостаје уље у посуди за кочнице задњих точкова, што наводи на сумњу да је неки од цилиндара пустио уље и умастио кочионе облоге, а што је довело до нефункционисања кочница на задњим точковима. Уз потврду је приложен радни налог бр. ...од 15.03.2013. године из ког се види да је рађено шлепање возила са Аеродрома Београд до Батајнице и да је вршен технички преглед кочница x 2 и уградња кочионих цилиндара и озрачивање кочионог система.

Током поступка је утврђено и да је тужени основан као јавно предузеће за управљање Аеродромом Београд, те да је дужан да обезбеди трајно, непрекидно и несметано коришћење аеродрома, ради безбедног и несметаног обављања ваздушног саобраћаја, да предузме мере безбедног боравка ваздухоплова, као и да пружи услуге земаљског опслуживања на аеродрому. ЈП Аеродром „Београд“, Београд, је одлуком о оснивању од 13.06.2005. године основао привредно друштво „Аеродром кетеринг“ д.о.о. Београд. Уговором о преносу оснивачких права од 29.06.2005.године, сва власничка права пренета су на Републику Србију. Уговором од 04.03.2008. године продато је 70% државног капитала методом јавне аукције. Уговором о пружању услуга који је закључен између туженог (као наручиоца) и „Аеродром кетеринг“ д.о.о. Београд (као извршиоца) регулисано је пружање услуга производње и промета кетеринг услуга од стране извршиоца за потребе, или по налогу наручиоца.

Пресудом Привредног суда у Београду П Бр. 6506/15 од 06.09.2018. године у њеном правноснажном делу и пресудом Привредног апелационог суда ЗПж 1090/19 од 20.03.2019 године у делу којим је преиначена првостепена пресуда, утврђена је

материјална одговорност првобитно друготуженог „Аеродром кетеринг“ д.о.о. Београд као власника предметног возила које је проузроковало штету и с тим у вези његова обавеза да тужиоцима накнади штету у досуђеним износима, као и да накнади трошкове поступка.

На основу овако утврђених чињеница нижестепени судови су, применом одредаба чл. 189., 190., 919. и 939. Закона о облигационим односима закључили да је тужбени захтев основан, те да постоји солидарна одговорност туженог за штету насталу на ваздухоплову који је власништво првотужиоца. Ово са разлога што је тужени као оператер аеродрома био дужан да предузме мере које су потребне за безбедно полетање, слетање, кретање и боравак ваздухоплова, као и пружање услуга земаљског опслуживања на аеродрому. По схватању судова тужени је одговоран јер је до штетног догађаја дошло у поступку опслуживања аеродрома, а тужени је као оператер аеродрома био дужан да предузима мере безбедног опслуживања, и с тим у вези провере услова за безбедно опслуживање првотужиоца од стране „Аеродром кетеринг“ д.о.о. Стога постоји вануговорна одговорност туженог за насталу штету коју је причинио његов орган, применом одредбе члана 172. Закона о облигационим односима. Судови истичу да је у прилог наведеном и чињеница да је тужени оверавао картон техничке исправности за кетеретинг возило којим је причињена штета, с тим што закључују да није од значаја да ли је назначено возило било исправно или не и да ли је у назначени картон унет исправан садржај, већ ту чињеницу треба вредновати са становишта обавезе туженог да учествује у безбедном опслуживању ваздухоплова што активира његову одговорност као вид објективне одговорности. У вези са тим закључују да одговорност „Аеродром кетеринга“ д.о.о. Београд не искључује и постојање солидарне одговорности туженог, из наведених разлога, односно да постоји и одговорност туженог настала употребом опасне ствари на платформи у односу на коју је овај тужени дужан да предузме мере којима се стварају безбедни услови опслуживања.

Тужени је у ревизији оспорио примену материјалног права, наводећи да је предузео све мере које су потребне за безбедно полетање, слетање, кретање и боравак ваздухоплова, као и пружање услуга земаљског опслуживања аеродрома, те да штета није настала радњама туженог, већ радњом лица које је запослено код „Аеродром кетеринг“ д.о.о. Београд. Истиче да је погрешно закључивање суда у вези са постојањем одговорности туженог из члана 172. ЗОО имајућу у виду да је тужени три дана пре незгоде извршио проверу исправности кочионог система на возилу којим је причињена штета, те да не постоји одговорност туженог ни по основу члана 173. ЗОО с обзиром да се не могу сви аспекти његове делатности сматрати опасном делатношћу, те да вазухополов који није у покрету и у којем нису били укrcани путници не представља опасну ствар, па самим тим ни обавеза туженог у односу на ваздухоплов у том моменту не може представљати опасну делатност коју би обављао. Наведено је и да је суд пропустио да примени одредбу члана 177. ст.1 и 2. ЗОО уз образложење да је објективна одговорност туженог искључена будући да је штета настала искључивом радњом запосленог „Аеродром кетеринг“ д.о.о. Београд.

Оцењујући наводе ревизије, Врховни касациони суд налази да нису основани. Нижестепени судови су донели правилну одлуку када су усвојили тужбени захтев друготужиоца за солидарну одговорност туженог за накнаду предметне штете, и то са основа објективне одговорности.

Објективна одговорност је одговорност која се заснива на узрочности, створеном ризику у вези са опасном ствари или опасном делатношћу, независно од кривице. Чланом 173. Закона о облигационим односима, регулисана је претпоставка узрочности код одговорности за штету од опасне ствари или опасне делатности, тако што је прописано да штета настала у вези са опасном ствари, односно опасном делатношћу сматра се да потиче од те ствари, односно делатности, изузев ако се докаже да оне нису биле узрок штете, а чланом 174. истог Закона прописано је да за штету од опасне ствари одговара њен ималац, а за штету од опасне делатности одговара лице које се њом бави.

Опасна делатност је она делатност која својом природом или условима вршења повећава опасност по околину, па мора бити организована уз примену посебних мера опреза, односно делатност од које прети већа, неубичајена опасност од штете, која се не може увек избећи. Тужени је оператер аеродрома, у смислу одредаба Закона о ваздушном саобраћају („Сл. гласник РС“ бр 73/10...93/12) који је у смислу члана 117. тог закона дужан да предузме све мере које су потребне за безбедан боравак ваздухоплова и пружање услуга земаљског опслуживања на аеродрому. Делатност туженог у релевантном сегменту управљања аеродромом јесте опасна делатност, јер обухвата и обављање послова који омогућавају безбедност и ред на аеродрому, ради безбедног боравка ваздухополова и пружања услуга земаљског опслуживања аеродрома, што подразумева и кретање моторних возила, као опасних ствари, по аеродрому и њихов прилазак ваздухопловима. Делатност коју обавља тужени, подразумева управљање аеродромом и у условима да се по њему и до ваздухоплова крећу моторна возила, као опасне ствари. Зато таква делатност изискује повећану пажњу у обављању, јер у наведеном сегменту представља повећану опасност по кориснике, па и у ситуацији када ваздухоплов није у покрету. Супротно наводима ревидента, не може се искључити објективна одговорност туженог околношћу да је штета изазвана управљањем и кретањем моторног возила као опасне ствари, услед чијег кретања на аеродрому, између осталог, управљање аеродромом и јесте опасна делатност. Осим тога, одговорност за настанак штете може постојати на страни више лица и по различитом основу, па одговорност „Аеродром кетеринг“ д.о.о. Београд као имаоца опасне ствари не искључује и постојање солидарне одговорности туженог из наведених разлога. Посебно, овај суд указује да се код утврђеног постојања вануговорне, објективне одговорности на страни туженог испостављају ирелевантним током поступка истицани наводи којима се указује на постојање Уговора о пружању услуга који је закључен између туженог (као наручиоца) и „Аеродром кетеринг“ д.о.о. Београд (као извршиоца), јер закључивањем таквог уговора одговорност туженог није искључена.

Следом реченог, како је током поступка несумњиво утврђено да је предметна штета настала у вези са опасном делатношћу, за коју тужени одговара без обзира на кривицу, те како нису испуњени услови за ослобађање од одговорности прописани Законом о облигационим односима, то је тужени правилно обавезан да солидарно са Аеродром кетеринг д.о.о. Београд накнади друготужиоцу предметну штету.

Ревидент се позива на околност да је три дана пре незгоде извршена провера исправности кочионог система на возилу којим је причињена штета, али наведено не искључује одговорност туженог, с обзиром да се како је наведено одговорност од опасне делатности не темељи на кривици, него на створеном ризику који потиче од саме природе делатности која се врши. Осим тога, током поступка је из дописа РС –

МУП Дирекција полиције – Управа саобраћајне полиције утврђено да тужени није ни био овлашћен да врши проверу техничке исправности возила.

На основу изложеног, Врховни касациони суд је применом члана 414. став 1. Закона о парничном поступку одбио ревизију као неосновану и одлучио као у ставу трећем изреке.

Ставом четвртим изреке, одбијени су захтеви за накнаду трошкова ревизијског поступка, применом одредбе члана 153. Закона о парничном поступку, с обзиром да тужени није успео у ревизијском поступку, а у погледу тужилаца јер се састав одговора на ревизију не сматра трошковима потребним ради вођења ревизијског поступка у смислу члана 154. ЗПП.

**Председник већа - судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић